

В. В. Кузик

Квітка Климент Васильович

КВІТКА Климент Васильович (псевд. і крипт.: К., К. К., Кл. Кв., Тиміш Борейко, Юхим Бойко; 23. 01(04. 02). 1880, с. Хмелів, нині Ромен. р-ну Сум. обл. – 19. 09. 1953, Москва) – фольклорист, музикознавець, правознавець. Чоловік *Лесі Українки*. Навч. у Київ. муз. училищі (1895–96; кл. *Г. Ходоровського*), закін. юрид. факультет Університет св. Володимира у Києві (1902). Працював у судових органах Тифліса (нині Тбілісі). Наприкінці 1905 признач. пом. секр. 8-го відділ. Київ. окруж. суду. У лютому–червні 1906 – у розпорядженні судового слідчого 3-ї дільниці Черкас. судового округу, у листопаді 1906 – лютому 1907 – у розпорядженні голови з'їзду мирових суддів Радомишл. судового округу. У вересні 1907 через хворобу подав у відставку. Разом із дружиною оселився у Криму, згодом – на Кавказі. У лютому 1908 повернувся на держ. службу, зокрема був пом. слідчого Ялтин. пов. Таврій. губ., від лютого 1916 – мировий суддя Чигирин. судового мирового округу. За УЦР – співроб. Кодифікац. відділу секретаріату судових справ (від вересня 1917), товариш ген. секр. судових справ (від листопада 1917), товариш міністра судових справ УНР (від березня 1918). Один з ініціаторів створ. Укр. правничого товариства у Києві. За гетьмана П. Скоропадського у травні–жовтні 1918 входив до складу комісії з питань правничої термінології, очолював її лексикограф. секцію. Автор низки праць правозн. тематики. Від поч. 1920-х рр. К. відійшов від юрид. діяльності, займався музикознавством. Працював заступник голови етногр. секції Укр. наук. товариства (1919). У 1920–21 – співроб. 1-го відділу ВУАН з окремих наук. доручень. Від 1920 – викладач Київ. муз.-драм. інституту; від 1921 очолював Кабінет муз. етнографії при ВУАН, від 1922 – керівник Муз.-етногр. кабінету Етногр.-фольклор. комісії ВУАН. Під час процесу СВУ був під наглядом НКВС. 1933 переведений до Москви, де викладав у Консерваторії, від 1937 – засн. і кер. Кабінету з вивчення муз. творчості народів СРСР. 1935–37 – на поселенні в Казахстані. Перші записи

укр. нар. пісень здійснив на Чернігівщині (1896), Київщині (1897) та Житомирщині (1899). Зібрав понад 6 тис. нар. пісень, переважно укр. (а також рос., білорус., приазов. болгар). Чимало їх записав від дружини («Народні мелодії. З голосу Лесі Українки», К., ч. 1–2, 1917–18) та І. Франка. Розробив нову методику польових записів пісень, заклав теор. підвалини етномуз. соціології та істор.-порівнял. вивчення фольклору етноспоріднених народів. Досліджував будову словесно-муз. фольклору, ладові системи нар. творчості, первісні ладові архетипи, нар. інструментарій. Укладач вид. «Українські народні мелодії» (1922), «Ритмічні паралелі в піснях слов'янських народів» (1923), «До вивчення побуту лірників», «Пісні українських зимових обрядових свят» (обидва – 1928; усі – Київ).

Основні праці

Новітня музична етнографія // Рідний край. 1912. № 12–15, 18–19; М. Лисенко як збирач народних пісень. К., 1923; Пісенні форми з удвоє збільшеними ритмічними групами // Музика. 1923. № 2–3; Професіональні народні співці і музиканти на Україні: Програма для досліду їх діяльності й побуту. К., 1924; Потреби у справі дослідження народної музики на Україні // Музика. 1925. № 2–3; Філарет Колесса // Там само. № 11–12; Вступні уваги до музично-етнографічних студій. К., 1925; Первісні тоноряди. К., 1926; Українські пісні про дівчину, що помандрувала з зводителем // Етногр. вісн. 1926. Кн. 2; Віддих у народних співах // Там само. 1927. Кн. 5; Українські пісні про дітозгубницю // Етногр. зб. 1927. Кн. 3; Ангемітонічні примітиви і теорія Сокальського. К., 1928; Фольклористична спадщина Миколи Лисенка. К., 1930; Избранные труды: В 2 т. Москва, 1971–73; Вибрані статті. Ч. 1–2. К., 1985–86; Українські народні мелодії: У 2 ч. К., 2005.

Рекомендована література

1. Козицький П. Климент Квітка і сучасна українська музика // Нове мистецтво. 1928. № 8;
2. Бачинский Л. К. В. Квитка [некролог] // Вопр. музыкознания. Москва, 1955. Вып. 2;
3. Бачинський Л. О., Кашеєва-Квітка Г. Л. Видатний український музикознавець-фольклорист К. В. Квітка // НТЕ. 1958. № 4;
4. Памяти К. Квитки. 1880–1953: Сб. ст. Москва, 1983;
5. Кузик В. Климент Квітка. Коментар до біографії // Укр. муз. спадщина. К., 1989.

Бібліографічний опис:

Квітка Климент Васильович / В. В. Кузик // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2012. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-11614>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).